

HET RESPECTEREN VAN HET NON-REFOULEMENT PRINCIPE BIJ DE ORGANISATIE VAN DE TERUGKEER VAN PERSONEN NAAR SOEDAN

Brussel, 8 februari 2018

1. Inleiding

Op vrijdag 22 december 2017 heeft de vice-premier Jan Jambon in naam van de regering aan de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen gevraagd te onderzoeken of personen na hun verwijdering of terugkeer naar Soedan in het najaar van 2017 slachtoffer zijn geworden van feiten van foltering, mishandeling of onmenselijke behandeling en of het non refoulement principe zoals vastgelegd in art. 3 EVRM al dan niet geschonden werd. De commissaris-generaal heeft die opdracht aanvaard en toegezegd het resultaat van dit onderzoek binnen de kortste tijd te bezorgen.

Het Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen (CGVS) heeft hierbij drie punten onderzocht:

- Wat is er in feite gebeurd na aankomst in Khartoem met de 10 personen die zijn teruggekeerd of verwijderd?
- Hoe werd de identificatiemissie georganiseerd? En in welke mate is de organisatie ervan als onbehoorlijk te beschouwen?
- Is voor de teruggekeerde of verwijderde 10 personen het onderzoek naar het risico conform art. 3 EVRM behoorlijk uitgevoerd?

Het onderzoek werd als volgt gevoerd:

- De klachten over de eventuele mishandeling of onmenselijke behandeling van personen na aankomst in Khartoem werden als volgt onderzocht:
 - Het door het Tahrir Instituut opgesteld rapport werd onderzocht. Er werd om meer informatie gevraagd aan dhr. Koert Debeuf en de persoon die meegewerkt heeft aan het opstellen van dit verslag (in het rapport voorgesteld als “a Sudanese refugee in Belgium”). Er heeft met hen een uitgebreid gesprek plaatsgevonden. Zij hebben inzage gegeven in de door hen gevoerde gesprekken met personen die getuigd hebben over moeilijkheden bij hun terugkeer en hebben hun medewerking verleend om contact te hebben met de personen die zijn teruggekeerd of verwijderd naar Soedan.
 - Al het mogelijke werd gedaan om vanuit België (onder andere via WhatsApp) in contact te komen met de personen die zijn teruggekeerd of verwijderd naar Soedan. Er heeft een gesprek plaatsgevonden met één persoon op 26 januari 2018. Er heeft tevens een

gesprek plaatsgevonden met twee in België verblijvende Soedanezen die verklaard hadden dat één van de verwijderde personen na terugkeer in Soedan door de veiligheidsdiensten opgepakt werd en intussen verdwenen is.

- Er werd contact opgenomen met internationale organisaties, in het bijzonder IOM en UNHCR, experts en de ambassades van België en lidstaten van de EU in Soedan of Egypte om na te gaan of zij informatie hebben over enerzijds het risico bij terugkeer naar Soedan (in het algemeen) en anderzijds de personen die vanuit België naar Soedan waren teruggekeerd of verwijderd.
- Er werd een uitvoerig onderzoek uitgevoerd naar het risico bij terugkeer naar Soedan (in het algemeen). Dit onderzoek werd uitgevoerd via een onderzoek van alle bronnen, rechtspraak en rapporten en door een zeer groot aantal experts en organisaties te bevragen over de problematiek.
- De organisatie van de identificatiemissie werd als volgt onderzocht:
 - Er werd bij de DVZ informatie opgevraagd over de identificatiemissie.
 - Enkele Soedanezen werden gehoord.
 - Het resultaat werd beoordeeld in het licht van algemene informatie over het risico voor Soedanezen bij terugkeer of verwijdering naar hun land van herkomst en het optreden van de autoriteiten van Soedan bij terugkeer van personen naar Soedan.
- De beoordeling van het risico conform art. 3 EVRM werd als volgt onderzocht:
 - De dossiers van de 10 betrokken personen op de DVZ werden grondig onderzocht.
 - Het resultaat van dit onderzoek werd beoordeeld in het licht van de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en jurisdicties in België, in het bijzonder de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, maar ook de Raad van State en het Hof van Cassatie.

Er werd overwogen een missie naar Soedan te organiseren. Er werd beslist hiervan af te zien, omdat er op korte tijd niet een missie georganiseerd zou kunnen worden die effectief relevante bijkomende informatie kan opleveren.

Het CGVS heeft bij dit onderzoek kunnen rekenen op een zeer goede medewerking van zeer veel personen, organisaties en instanties. Dit geldt in het bijzonder voor Koert Debeuf en de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ). Zij hebben maximaal transparantie geboden voor alle door het CGVS gestelde vragen.

2. De feiten die aanleiding gegeven hebben tot het onderzoek

In de zomer van 2017 werden tientallen personen aangehouden in de buurt van het Maximiliaanpark of langs de (auto)weg op weg naar het Verenigd Koninkrijk (UK). Zij bleken illegaal op het grondgebied van België te verblijven. Sommigen bleken al verscheidene keren gevat te zijn bij controles. Velen stelden niet in België te willen blijven, maar te willen doorreizen naar het Verenigd Koninkrijk (UK). Velen bleken afkomstig te zijn uit Soedan. De meeste bleken geen verzoek om bescherming te willen indienen.

Om de terugkeer of de verwijdering van die personen naar hun land van herkomst mogelijk te maken, bleek het nodig hun identiteit te laten vaststellen door de autoriteiten van het land van herkomst. Dit gold voor de personen die niet in bezit waren van identiteitsdocumenten. Gelet op het relatief groot aantal te identificeren personen heeft de Belgische overheid aan de autoriteiten van Soedan aangeboden een missie van experts (uit Soedan) te organiseren. Dit om voor een relatief groot aantal personen de identificatie te versnellen.

In de periode van 17 tot 28 september 2017 heeft een delegatie, bestaande uit 3 uit Soedan overgekomen experts en 1 à 3 medewerkers van de ambassade van Soedan, enkele gesloten centra bezocht. De delegatie heeft gesprekken gehad met 61 personen. Hierop hebben de autoriteiten van Soedan voor 23 personen een laissez-passer afgegeven.

Van de groep personen voor wie een laissez-passer werd afgegeven in aansluiting op het onderzoek van de delegatie, zijn er 10 personen teruggekeerd of verwijderd naar Soedan: één persoon is terug gekeerd in het kader van het REAB programma van IOM; 9 personen werden verwijderd, sommigen met escorte, anderen zonder escorte.

Eind december heeft het Tahrir Instituut een rapport uitgebracht met hierin een aantal getuigenissen van of over personen die naar Soedan zijn teruggekeerd of verwijderd. Tijdens het gesprek op 16 januari 2018 met dhr. Koert Debeuf heeft het CGVS een geactualiseerde versie van dit rapport ontvangen (zie in bijlage).

3. Basisprincipes bij de beoordeling van het non-refoulement principe

Het onderzoek van een verzoek om internationale bescherming heeft niet als doel een waardeoordeel uit te spreken over het land van herkomst van de asielzoekers. Het onderzoek van een verzoek om internationale bescherming antwoordt op de vraag of de vreemdeling persoonlijk een gegronde vrees voor vervolging op basis van een van de vijf gronden bedoeld in het Verdrag van Genève van 28 juli 1951 betreffende de vluchtelingenstatus koestert of een reëel risico op een van de drie soorten ernstige schade in de zin van de subsidiaire bescherming loopt. Dit geldt ook voor de beoordeling van een reëel risico op onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 3 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM).

Het begrip van “onveilige landen” bestaat niet in het asielrecht. Elke beslissing tot toekenning van internationale bescherming, inclusief op basis hiervan, vloeit namelijk voort uit een *individueel* onderzoek van de persoonlijke situatie van de desbetreffende persoon en van de objectieve situatie in zijn land van herkomst.

Of een land “veilig” of “onveilig” is, is niet het basiscriterium:

- Voor zogenaamde “onveilige landen van herkomst” is het mogelijk dat er personen zijn die geen nood aan bescherming hebben en kunnen worden teruggestuurd.
- Voor zogenaamde “veilige landen van herkomst” is het mogelijk dat er personen zijn die een nood aan bescherming hebben en niet kunnen worden teruggestuurd.

Dat de Belgische overheid contacten heeft met de autoriteiten van het land van herkomst, is niet noodzakelijk relevant voor de beoordeling van het risico bij terugkeer.

4. Algemene informatie over de situatie in Soedan en het risico bij terugkeer naar Soedan

Het is algemeen bekend dat de situatie met betrekking tot het respect van mensenrechten in Soedan bijzonder problematisch is. Voor vele personen afkomstig uit Soedan bestaat er dan ook een gegronde vrees tot vervolging conform de Conventie van Genève of een reëel risico op ernstige schade conform de definitie voor de toekenning van de status van subsidiaire bescherming. Het kan dan gaan om bv. politieke opposanten of personen afkomstig uit gebieden waar er nog steeds een gewapend conflict heerst, voor zover er voor die personen geen geldig reëel binnenlands vluchtalternatief bestaat. Aan die personen wordt, indien zij een verzoek om bescherming indienen, een status van bescherming (de status van vluchteling of de status van subsidiaire bescherming) toegekend.

De situatie in Soedan is niet van dien aard dat er in principe aan elke uit Soedan afkomstige persoon een status van bescherming moet worden toegekend. Dit is algemeen erkend en bevestigd door jurisdicties, tot en met het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (zie bv. de jurisprudentie vermeld in het COI rapport van het CGVS).

Een bijzonder aspect betreft de vraag of er een bijzonder risico kan ontstaan door de organisatie van de (gedwongen) verwijdering naar Soedan.

Het CGVS heeft met betrekking tot dit risico bijkomend onderzoek uitgevoerd, voortgaande op het onderzoek dat eerder werd uitgevoerd door verscheidene instanties en organisaties, waaronder in het bijzonder de Deense en Britse migratiediensten, die in februari en maart 2016 hieromtrent een fact-finding missie hebben georganiseerd. Het CGVS heeft de voorbije weken hiervoor zeer vele experts, organisaties (waaronder NGO's, belangenorganisaties en mensenrechtenorganisaties), instanties en internationale organisaties, waaronder het UNHCR en IOM, gecontacteerd.

Het resultaat van dit uitgebreid onderzoek is terug te vinden in het COI rapport van het CGVS.

Het is niet altijd gemakkelijk een juist beeld te vormen, omdat het niet altijd duidelijk is in welke mate de verklaringen van sommige personen gebaseerd zijn op feiten. Sommigen blijken eerder een opinie te geven, zonder dat die noodzakelijk op feiten gebaseerd is.

Het CGVS meent dat het volgende kan worden besloten:

- Er zijn in het verleden nog klachten geweest over mishandeling of onmenselijke behandeling. Het gaat dan om incidenten na terugkeer uit verscheidene landen. De voornaamste klachten betreffen de terugkeer of verwijdering uit Jordanië, Israël en Italië, maar ook het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. Bepaalde problemen bij terugkeer, zoals die bij de verwijdering vanuit Jordanië en Israël, zijn door verschillende bronnen en ruim gerapporteerd. Het ging toen om de verwijdering van zeer veel personen (een 800 tal uit Jordanië in 2015 en meer dan 1.000 uit Israël in 2013), zonder dat er vooraf een individueel onderzoek naar het risico bij terugkeer was

uitgevoerd. Andere problemen steunen soms op een enkele bron, waarbij het niet altijd duidelijk is in welke mate de aangehaalde klachten ook effectief gefundeerd waren.

- Bij de beoordeling van het risico bij terugkeer of verwijdering naar Soedan is uiterste omzichtigheid geboden gelet op de problematische situatie met betrekking tot respect voor de mensenrechten in Soedan en de rol van de veiligheidsdiensten in Soedan (zie in het bijzonder de systematische controle van de veiligheidsdiensten bij de aankomst van personen).
- Het is absoluut duidelijk dat personen die omwille van hun individuele situatie (bv. politieke opposanten), hun profiel of herkomst in aanmerking komen voor een status van bescherming (de status van vluchteling of de status van subsidiaire bescherming) niet kunnen teruggestuurd worden. De verwijdering van die personen zou manifest in strijd zijn met het non-refoulement principe.
- Het is niet zo dat elke persoon bij terugkeer een reëel risico conform art. 3 EVRM loopt. Dit wordt bevestigd door tal van bronnen en experts. Dit wordt bevestigd door jurisprudentie, inbegrepen de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het Britse Upper Tribunal (zie de jurisprudentie vermeld in het COI rapport van het CGVS). De meeste problemen of incidenten bij terugkeer, aangehaald door sommige organisaties of personen, lijken te verwijzen naar bijzondere situaties, waarvoor een status van bescherming omwille van hun risicoprofiel (bv. politieke opposanten of etnische profielen) moet worden toegekend. Dat zij moeilijkheden hebben gehad heeft dan eerder te maken met hun profiel dan het loutere feit van terugkeer of verwijdering.
- Personen die Soedan binnenkomen met een voorlopig reisdocument (bv. een laissez-passer) worden uitgebreider ondervraagd, maar er zijn geen concrete indicaties om te besluiten dat zij om die reden vervolging of een reëel risico conform art. 3 EVRM lopen. Hetzelfde geldt voor personen die zonder exit visum waren uitgereisd.
- Op zijn minst is het duidelijk dat een terugkeer of verwijdering slechts georganiseerd kan worden, voor zover er grondig onderzocht is dat er geen reden is tot toekenning van een status van bescherming of dat er geen reëel risico conform art. 3 EVRM is.

5. Was het laten overkomen van een identificatiemissie problematisch?

Klachten over de organisatie van een identificatiemissie

Voor personen die niet over de vereiste identiteitsdocumenten of reisdocumenten beschikken, is de verwijdering of het terugsturen in het algemeen niet mogelijk, tenzij de autoriteiten van het land van herkomst vooraf bevestigen dat de persoon een onderdaan is en kan teruggestuurd worden. Vaak gebeurt dit dan door het afgeven van een laissez-passer. In het algemeen gebeurt de afgifte hiervan door de ambassade of het consulaat van het land van herkomst.

Voor de groep Soedanezen is de identificatie uitgevoerd op basis van gesprekken van een delegatie, bestaande uit een aantal medewerkers van de ambassade van Soedan en 3 personen die hiervoor speciaal uit Soedan waren overgekomen. De beslissingen tot afgifte van een laissez-passer zouden

genomen zijn op basis van die gesprekken, al dan niet aangevuld met extra onderzoek in Soedan. In sommige gevallen waren de gesprekken vrij kort. Dit was bv. het geval wanneer de betrokken personen weigerden te spreken.

Er werd de Belgische overheid het volgende verweten:

- Het samenwerken met de autoriteiten van een land dat zich schuldig maakt aan ernstige schendingen van mensenrechten werd aangeklaagd.
- Er werd verweten dat de Soedanese delegatie bestond uit medewerkers van de veiligheidsdiensten van Soedan.
- Er werd gesteld dat de Soedanese delegatie de betrokken personen en eventueel ook hun familie bedreigd heeft en dat zij na het indienen van een asielaanvraag bij terugkeer vervolging riskeren. Zo staat in het verslag van het Tahrir Instituut: “I also got the information that the members of the delegation were saying to the detainees: if you requested protection from Belgium and Belgium did not accept your request and returned to Sudan you will be imprisoned on political charges and transferred to the headquarters of intelligence.”

Enkele vaststellingen

Op Khartoem International Airport (KIA) bestaan er twee soorten controles: één door de immigratiediensten en één door de Soedanese inlichtingendienst NISS. Dit wordt bevestigd door uiteenlopende bronnen (een aantal door het CGVS gecontacteerde bronnen, net als de door de Brits-Deense onderzoekscommissie begin 2016 geraadpleegde bronnen, waaronder enkele Westerse ambassade, IOM, Soedanese mensenrechtenadvocaten en regionale NGO's). Na een onderzoek van de reisdocumenten aan de immigratiedesk volgt een veiligheidscontrole aan de desk van de NISS. Voor meer informatie zie het COI rapport van het CGVS.

Bij aankomst vindt er dus een systematische controle plaats door de Soedanese inlichtingendienst NISS. Dit geldt zeker voor personen die toekomen met een laissez-passer of zonder in het bezit te zijn van de vereiste reisdocumenten of verblijfspapieren. Dit systematisch onderzoek gaat eventueel veel verder dan het onderzoek dat uitgevoerd wordt bij identificatie in België door de ambassade of een identificatiemissie. Dat die systematische controle georganiseerd wordt, is van groter belang dan het feit dat in België de identificatie gebeurt door een groep van personen, van wie sommige eventueel behoren tot de veiligheidsdiensten.

Bovendien geldt dat er voor vele landen van herkomst weinig verschil bestaat tussen een identificatie door enerzijds personeel van de ambassade en anderzijds een missie die hiervoor speciaal vanuit het land van herkomst overkomt. Bij identificatie door personeel van de ambassade kan even goed de veiligheidsdienst betrokken zijn, ofwel doordat personeel van de ambassade behoort tot de veiligheidsdienst ofwel doordat er vanuit de ambassade contact is met de veiligheidsdiensten in het land van herkomst.

Dit werd erkend door de persoon die in het verslag van het Tahrir Instituut wordt voorgesteld als “a Sudanese refugee in Belgium”.

Een aantal Soedanezen die door de delegatie werden gehoord, hebben in een gesprek met het CGVS verklaard door de delegatie van Soedan niet onbehoorlijk te zijn behandeld, niet te zijn bedreigd en ook niet onder druk gezet te zijn om geen asielaanvraag in te dienen.

De DVZ heeft aan het CGVS bevestigd dat bij de gesprekken van de identificatiemissie met de betrokken Soedanezen steeds een medewerker van de DVZ aanwezig was, maar dat niet altijd dicht in de buurt was van de plaats van het gesprek en dat de betrokken medewerker in het algemeen niet de taal (Arabisch) machtig was waarin het gesprek gevoerd werd.

Besluiten

Dat de identificatie voor het afleveren van een laissez-passer gebeurt door een identificatiemissie, van wie sommige personen eventueel behoren tot de veiligheidsdiensten, is op zich niet noodzakelijk problematisch.

Dit wil niet zeggen dat men niet uiterst voorzichtig dient om te springen bij de organisatie van een identificatiemissie:

- Het kan niet dat personen met een nood aan bescherming geconfronteerd worden met personen die de autoriteiten van het land van herkomst vertegenwoordigen. Voor een eventuele identificatie moet er dus eerst grondig onderzocht worden of de betrokken persoon al dan niet een nood aan bescherming heeft (inclusief een nood conform art. 3 EVRM).
- Om het risico op eventuele problemen (bv. bedreigingen) te voorkomen, is het aanbevolen om bij identificatie een aantal voorzorgsmaatregelen te nemen, bv. door:
 - De betrokken personen vooraf op de hoogte te brengen van het feit dat er voor identificatie een gesprek zal plaatsvinden met vertegenwoordigers van hun land van herkomst.
 - De gesprekken te laten plaatsvinden in aanwezigheid van een persoon van de Belgische overheid en een persoon (tolk) die de taal van het gesprek verstaat.

6. Wat is er gebeurd na aankomst in Khartoem?

Een kort overzicht van de klachten

De door het Tahrir Instituut opgestelde nota biedt een volledig overzicht van de aangehaalde klachten. In bijlage wordt de geactualiseerde versie (met een aanvulling dd. 16 januari 2018) van de nota gevoegd. In de nota staan vermeld: 3 getuigenissen van personen, met wie er via WhatsApp direct contact geweest is; 3 “indirecte” getuigenissen; een getuigenis van een persoon (a Sudanese refugee in Belgium), die blijkt contacten te hebben gelegd met de verschillende personen die een getuigenis hebben afgelegd; een korte weergave van de beweringen van in België verblijvende Soedanezen;

achtergrondinformatie; informatie over de procedure in België; een bijkomende “indirecte” getuigenis over een persoon die in Soedan verdwenen is nadat die door de veiligheidsdiensten werd opgepakt.

In de pers zijn ook een aantal getuigenissen of klachten verschenen. Maar die blijken niet meer informatie te bevatten dan de informatie die weergegeven is in de nota van het Tahrir Instituut.

Een beoordeling

De voornaamste vaststellingen:

- Er werd getracht meer concrete informatie te verkrijgen over de aangehaalde feiten van de behandeling of mishandeling na aankomst in Khartoem. De beschrijvingen bleken immers zeer summier.
 - De gesprekken met dhr. Koert Debeuf en de persoon die in de nota werd voorgesteld als “a Sudanese refugee”, die een belangrijke rol blijkt te hebben gespeeld in het onderzoek van het Tahrir Instituut, hebben niet meer informatie opgeleverd dan de in de nota van het Tahrir Instituut vermelde informatie. Ook de analyse van de via WhatsApp gevoerde gesprekken met enkele naar Soedan teruggekeerde personen (ter beschikking gesteld door dhr. Koert Debeuf) heeft geen extra info opgeleverd. Voor bepaalde aspecten werd er wel vastgesteld dat er enig – beperkt – verschil bestaat tussen de verklaringen en de weergave ervan in de nota.
 - Ook het door het CGVS gevoerde gesprek via WhatsApp met een van de personen die naar Soedan verwijderd was, heeft geen extra informatie opgeleverd. De betrokken persoon bleek niet bereid meer informatie te geven.
 - Enkele ambassades van EU lidstaten hebben laten weten geen weet te hebben van incidenten of mishandeling van personen die recent naar Soedan waren verwijderd. Idem voor het UNHCR en IOM. Het UNHCR heeft hierbij laten weten dat zij in het algemeen geen monitoring organiseren voor uitgeprocedeerde asielzoekers en/of personen die geen asielaanvraag indienen.
- Het CGVS heeft geen absolute zekerheid of duidelijkheid kunnen verkrijgen met betrekking tot de vraag of de in de nota van het Tahrir Instituut aangehaalde feiten effectief hebben plaatsgevonden. Er zijn geen bewijzen waaruit blijkt dat de feiten effectief hebben plaatsgevonden. Zoals er ook niet met zekerheid vastgesteld kon worden dat de aangehaalde feiten niet hebben plaatsgevonden. Maar het CGVS heeft toch een aantal vaststellingen gedaan die ernstige twijfel doet ontstaan, op zijn minst bij een aantal getuigenissen.
- Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds de ene persoon die vrijwillig in het kader van het REAB programma van IOM is teruggekeerd en anderzijds de 9 personen die verwijderd werden. Voor diegene die vrijwillig was teruggekeerd, werd er gesteld dat hij hiertoe gedwongen werd. Die klacht blijkt niet gefundeerd. Voor de eerste in het verslag van het Tahrir Instituut vermelde getuigenis werd het volgende gesteld: “MR. ... was going through a process organised by the IOM and didn’t leave Belgium voluntarily. ... They forced me to sign the papers to go to Sudan. They told me we will do you a business investment, they will forcibly deport me,

so they intimidated me so I signed the papers. ... They told me I will get 1.700 euros. ... They cheated me, they didn't do anything for me. They didn't even give me one euro until today." Daartegenover blijkt dat betrokkene al op de dag na zijn vasthouding (op 5 september 2017) liet weten vrijwillig te willen terugkeren en dat er op 3 oktober 2017 door IOM een bijzondere counseling georganiseerd werd waarin betrokkene bevestigd heeft vrijwillig te willen terugkeren. Het bezoek van de identificatiemissie heeft plaatsgevonden, nadat betrokkene laten weten had dat hij vrijwillig wenst terug te keren. Blijkt tevens dat IOM al het nodige gedaan heeft opdat betrokkene kan rekenen op de steun voor zijn project: op 16 oktober 2017 (4 dagen na aankomst) was betrokkene een eerste keer langs geweest bij IOM; hij is meermaals langs geweest om zijn business plan in orde te brengen; op 16 november zou de som uitbetaald worden, maar omdat betrokkene zich niet persoonlijk aanbood, werd de vastgestelde som niet uitbetaald. In januari 2018 is het project afgehandeld: "Mr. ... has been fully assisted - on Monday 22nd of January 2018 business of play station center will be established in his area of origin Rabak – White Nile state". Over die persoon was in het verslag van het Tahrir Instituut tevens gesteld dat: "I am from Darfur and our lives are difficult in Darfur. ... My live is difficult and dangerous in Darfur". Uit zijn verklaringen (opgenomen in het dossier op de DVZ) blijkt dat hij geboren werd in Rabak, de hoofdstad van de provincie Witte Nijl. Dit staat ook zo vermeld op de laissez-passers. En IOM heeft bevestigd dat hij zijn integratieproject zal opstarten in "his area of origin Rabak – White Nile state". Heel wat elementen uit de getuigenis blijken niet waarheidsgetrouw te zijn. Men kan de vraag stellen of ook de andere in de getuigenis vermelde elementen waarheidsgetrouw zijn. Het gaat om de eerste in het verslag van het Tahrir Insituut vermelde persoon, met de meest uitgebreide getuigenis.

- Voor één persoon (de tweede getuige in verslag van het Tahrir Instituut) blijkt dat hij op het kantoor van IOM zijn eerste bezoek afgelegd heeft op de dag van aankomst in Khartoem. Hij blijkt dit kantoor voor de eerste keer bezocht te hebben op 22 oktober 2017, terwijl blijkt dat hij in Khartoem kort na middernacht op dezelfde dag of vlak voor middernacht was toegekomen. IOM bevestigde het als volgt: "MR ... approached our office for the first time on 22 October 2017. He received his in-kind entitlements on 28 January for purchasing mobile phones for release. We did not come across any harsh treatment complaint from Mr. ... , neither has he shown any traces of possible harsh treatment." Daartegenover blijkt dat hij volgens het verslag van het Tahrir Instituut als volgt getuigd heeft: "Upon arrival in Khartoem, he was detained at the airport for two days and interrogated on political charges: questioned on where he was from in Darfur and accused of working with the Darfur opposition. He denied it and was tortured physically (beaten with a stick) and psychologically for three hours. ... ". In tegenstelling tot de vermelding in de nota blijkt uit de analyse van het WhatsApp gesprek dat betrokkene gesteld had dat hij 1 dag was vastgehouden. Het CGVS heeft met die persoon een kort gesprek via WhatsApp gehad op 26 januari 2018. In dit gesprek heeft hij herhaald dat hij een dag werd vastgehouden, van de namiddag tot de volgende ochtend. Over de eventuele mishandeling heeft hij niet meer informatie gegeven. Na enige tijd bleek hij niet langer bereid het gesprek verder te zetten. De getuigenis blijkt manifest in strijd met de vaststelling dat betrokkene op de

dag van aankomst op het kantoor van IOM is langs geweest. Idem voor de verklaring dat hij zijn kamer niet kan verlaten en niet op zoek kan gaan naar werk.

- Het CGVS heeft vastgesteld dat 3 van de in het Tahrir Instituut vermelde personen na hun aankomst IOM gecontacteerd hebben om in Soedan een integratieproject op te starten. Het gaat om de eerste 3 van de in de nota van het Tahrir Instituut vermelde personen. Het gaat dus om de 3 personen die een directe getuigenis hadden afgelegd. Het gaat dus om de twee personen met de meest uitgesproken klachten van mishandeling na aankomst in Khartoem. De derde persoon had geen verklaring over mishandeling bij aankomst afgelegd. Voor al die personen heeft IOM bevestigd dat zij één keer of meermaals op het kantoor van IOM zijn langs geweest om financiële middelen te bekomen voor het opstarten van een integratieproject in Khartoem of Rabak. IOM heeft voor al die personen tevens bevestigd dat zij bij hun bezoek aan het kantoor van IOM in Khartoem niets meegedeeld hebben over eventuele incidenten bij aankomst. Dat die 3 personen op dit ogenblik niet “vervolgd” worden, kan als een indicatie worden beschouwd van het feit dat zij niet behoren tot bijzondere risicoprofielen.
- Doordat het CGVS niet de mogelijkheid gehad heeft de situatie van de betrokken personen “ten gronde” te onderzoeken, is het niet mogelijk een duidelijk besluit te formuleren met betrekking tot hun profiel en hun risico bij terugkeer. Voor de meeste personen die zijn teruggekeerd of verwijderd is het best mogelijk dat zij niet behoren tot risicoprofielen, die bij terugkeer vervolging, foltering of onmenselijke behandeling riskeren: voor sommigen kunnen er vragen gesteld worden bij de geloofwaardigheid van de aangehaalde feiten of het weergegeven profiel; voor anderen zijn er geen concrete indicaties.
- Een situatie apart betreft de laatste, indirecte getuigenis die in de geactualiseerde versie van het verslag van het Tahrir Instituut staat. Voor die persoon staat in het verslag van het Tahrir Instituut het volgende vermeld: “He said he was from Darfur and was recruited for the armed struggle. He claimed he was a minor (16 years old) but a medical examination (bone scan) carried out by the Belgian authorities determined he is 20 years old +/- 2 years. ... Once In Khartoum he was questioned and beaten for a fully day, then released. He went home to his family. A week later, a group of men (probably form intelligence) came to violently take him away from his home, and this was witnessed by the relatives present. Since then, he has disappeared. One of his uncles – a deportee from Israel – was recently killed for having attempted to migrate.” De in het verslag vermelde informatie over een poging tot verwijdering via Istanboel, waarbij betrokkene met de escorte eind oktober door de Turkse autoriteiten zou zijn teruggestuurd naar België is manifest onjuist: de geplande verwijdering via Istanboel werd afgelast voor het vertrek naar Istanboel. Die onjuiste informatie doet twijfels ontstaan bij de juistheid van de rest van de getuigenis. Die onjuiste informatie doet vermoeden dat de getuigenis niet gebaseerd is op een verklaring gegeven door de betrokken persoon of een familielid die de betrokken persoon gezien heeft. Het CGVS heeft getracht meer informatie te verzamelen. Het CGVS heeft een gesprek gehad met 2 Soedanezen, van wie werd gesteld dat zij meer informatie hebben of contact zouden hebben gehad met de betrokken persoon of zijn familie. De eerste persoon, die was gecontacteerd op aangeven van dhr. Koert Debeuf, liet weten dat hij zelf niet zo veel weet

en zijn info vernomen heeft van een andere persoon. Deze persoon (nog steeds verblijvend in een gesloten centrum; gehoord op 7 februari 2018) liet op zijn beurt weten dat hij zelf geen direct gehad heeft. Hij stelde wel aanwezig te zijn geweest bij een gesprek dat een andere medebewoner (intussen vertrokken naar Italië) eind december gehad heeft met een in Frankrijk verblijvende persoon. Deze persoon zou op zijn beurt contact gehad hebben met familie van de “verdwenen” persoon. Tot op dit ogenblik heeft het CGVS niet meer informatie verkregen. Het is dan ook moeilijk een beoordeling te maken met betrekking tot het profiel van de betrokkene en de aangehaalde feiten, in het bijzonder het feit dat hij intussen verdwenen is. Maar ook in dit geval zijn er elementen uit de zogenaamde getuigenis die duidelijk niet waarheidsgetrouw zijn, die doen twifelen aan de waarheidsgetrouwheid van de getuigenis. Bovendien werd er vastgesteld dat er voor verscheidene personen de indruk bestond dat zij contact hadden gehad met de betrokken persoon, terwijl dit niet juist bleek te zijn.

Besluiten

Het CGVS heeft geen absolute zekerheid of duidelijkheid kunnen bekomen met betrekking tot de vraag of de in de nota van het Tahrir aangehaalde feiten effectief hebben plaatsgevonden. Maar voor de drie belangrijkste getuigenissen uit het rapport van het Tahrir Instituut werd er toch vastgesteld dat een aantal belangrijke stukken uit de getuigenis niet waarheidsgetrouw zijn, in die mate dat die vaststelling ernstige twijfel doet ontstaan bij de rest van de getuigenis.

Om hieromtrent nog meer zekerheid te verkrijgen, is bijkomend onderzoek nodig.

7. De beoordeling van art. 3 EVRM

Hoe werd het onderzoek met betrekking tot art. 3 EVRM gevoerd?

De informatie over de dossiers werd als volgt verzameld: de dossiers op DVZ van de 10 teruggekeerde of verwijderde personen werden ingekeken (op basis van een kopie van het dossier overgemaakt door de DVZ); er heeft een gesprek plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de DVZ om meer informatie te verkrijgen.

Een overzicht van de voornaamste vaststellingen:

- De 10 betrokken personen werden op verschillende plaatsen opgepakt, sommigen in de buurt van het Maximiliaanpark, anderen in havens of op een plaats van zwartwerk. Sommigen waren toen al meermaals wegens illegaal verblijf tegengehouden. Op het ogenblik van de vasthouding werd er een bevel om het grondgebied te verlaten betekend. De motivatie voor dit bevel bevat geen beoordeling met betrekking tot een eventueel risico conform art. 3 EVRM. Dit werd voor alle 10 betrokken personen vastgesteld. Uit het dossier blijkt niet dat er voorafgaand aan de betekening van dit bevel op een of andere wijze de vraag gesteld is of betrokkene bij terugkeer

of verwijdering gevaar loopt. Volgens de DVZ wordt door de politie de vraag wel gesteld. En desgevallend wordt er gewezen op de mogelijkheid een asielaanvraag in te dienen.

- Na aankomst in het gesloten centrum volgt een driedubbele intake: naast een administratieve en medische intake is er een sociale intake (door de sociaal assistent van het centrum). Hierbij wordt elke persoon gewezen op de mogelijkheid een beroep te doen op een advocaat, in beroep te gaan en eventuele problemen bij terugkeer kenbaar te maken via een “hoorrecht”. Die info wordt herhaald via een infofolder, een video,
- Indien een persoon een advocaat wenst, wordt zijn vraag doorgegeven aan het bureau voor consultatie en verdediging, dat een advocaat aanstelt. In de gesloten centra te Brugge en Vottem organiseert het plaatselijk bureau voor consultatie en verdediging regelmatig een permanentie of consultatie.
- Een aantal personen hebben een beroep gedaan op een advocaat. Voor sommige personen is er geen advocaat tussengekomen. Uit het dossier blijkt niet of de betrokken persoon de bijstand van een advocaat had gevraagd.
- Uit de dossiers van de 10 betrokken personen blijkt dat zij allen gebruikt gemaakt hebben van het zogenaamde “hoorrecht” om hun vrees bij terugkeer kenbaar te maken, met uitzondering van de persoon die beslist had vrijwillig terug te keren. Voor dit “hoorrecht” wordt aan de betrokken personen een formulier ter beschikking gesteld dat zij zelf – eventueel samen met hun advocaat – kunnen invullen of dat zij met de hulp van iemand uit het gesloten centrum (de sociale assistent) kunnen laten invullen. Blijkt dat voor de 9 betrokken personen het formulier ingevuld werd met de hulp van iemand van het gesloten centrum. In de meeste gevallen blijkt het gesprek in het Engels te zijn verlopen. Indien blijkt dat de vastgehouden persoon niet voldoende taalkennis heeft, wordt er voor het gesprek of gehoor een beroep gedaan op een andere persoon uit het centrum (eventueel een medebewoner) of een tolk (via telefoon).
- Voor de 10 betrokken personen werd het volgende vastgesteld:
 - Alle personen (met uitzondering voor diegene die er voor gekozen heeft vrijwillig terug te keren) hebben een beroep gedaan op het “hoorrecht” en zo laten weten dat zij bij terugkeer gevaar lopen. Een aantal personen hebben meermaals hierop een beroep gedaan en zijn dus meer dan één keer in dit kader gehoord. Hun situatie is dan ook meermaals beoordeeld door de DVZ. Voor een aantal personen werd er vastgesteld dat er naast het gehoor in het kader van het “hoorrecht” nog een aparte consultatie geweest is om hen te wijzen op de mogelijkheid een asielaanvraag in te dienen.
 - Via een aantal vragen wordt er gepeild naar het eventueel risico bij terugkeer. Er werd voor alle 10 betrokken personen vastgesteld dat zij zeer kort (in het algemeen met één zin) op de vragen hebben geantwoord. Op basis van die antwoorden was het niet mogelijk in te schatten of er bij terugkeer een reëel risico conform at. 3 EVRM aanwezig is, voornamelijk omdat het op basis van die korte antwoorden niet mogelijk is na te gaan of de aangehaalde reden “geloofwaardig” of gefundeerd is.
 - In de vragenlijst wordt er steeds op het volgende gewezen:

- “Indien u vreest om onderworpen te worden aan foltering en of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen (art. 3 EVRM): Wenst u beroep te doen op uw recht om internationale bescherming (asiel of subsidiaire bescherming) aan te vragen? Indien u vreest aan een schending van art. 3 EVRM onderworpen te worden, is het ten eerste aangewezen om asiel aan te vragen. Dit is de aangewezen procedure”.
- “Ja: help betrokkene bij het indienen van de asielaanvraag. Nee: vraag de betrokkene waarom hij geen asielaanvraag wil indienen en schrijf zijn/haar antwoord hieronder neer. Let op: Indien hij meedeelt naar UK te willen doorreizen, kan u meedelen dat hij reeds werd geregistreerd in België en dus de kans reëel is dat de UK hem zal terugsturen naar België of een ander land”.
- Blijkt dat voor de meeste personen het horen in het kader van het “hoorrecht” pas heeft plaatsgehad nadat er aan de ambassade gevraagd werd om langs te komen voor identificatie van de betrokkenpersonen.
- De evaluatie van de in het kader van het “hoorrecht” aangehaalde elementen heeft steeds plaatsgevonden onmiddellijk na het horen van de betrokken persoon. Die beoordeling werd uitgevoerd door een medewerker van de centrale dienst van de DVZ.
 - Bij die beoordeling werd in het algemeen besloten dat er geen reëel risico conform art. 3 EVRM aanwezig is, omdat de door de betrokken persoon aangehaalde elementen te beschouwen zijn als elementen waarvoor er eventueel een status van bescherming (vluchteling of subsidiaire bescherming) kan worden bekomen, die voor de beoordeling van art. 3 EVRM niet als relevant worden beschouwd omdat betrokkene weigert een asielaanvraag in te dienen, ook al werd hem uitdrukkelijk (bij herhaling) op de mogelijkheid tot indienen gewezen. De aangehaalde redenen werden dus niet “ten gronde” beoordeeld. Dit zou ook niet mogelijk geweest zijn op basis van de korte antwoorden weergegeven in de vragenlijst.
 - Die beoordeling is terug te vinden in het dossier van de DVZ in de vorm van een nota. Die beoordeling wordt niet weergegeven in de vorm van een aan betrokkene betekende beslissing.
- Het CGVS heeft voor geen van de 10 betrokken personen een dossier ontvangen. Hun situatie werd dus niet door het CGVS beoordeeld.

Voorlopig besluit hierbij:

- Personen die worden opgesloten worden geïnformeerd over de mogelijkheid tot het indienen van een beroep en het verkrijgen van de bijstand van een advocaat. Zij hebben de reële mogelijkheid beroep te doen op een advocaat en in beroep te gaan.
- Voor personen die in een gesloten centrum vastgehouden worden, zijn er extra inspanningen gedaan om na te gaan of er bij terugkeer een reëel risico conform art. 3 EVRM bestaat. De betrokken personen krijgen – zo nodig meermaals - de mogelijkheid om mee te delen of er een reëel risico bestaat. Er wordt hen – zo nodig meermaals - duidelijk gemaakt dat zij de mogelijkheid hebben een asielaanvraag in te dienen. Dit werd in elk geval vastgesteld voor de

personen die naar Soedan zouden worden verwijderd. Voor die personen werd er eventueel nog meer dan voor andere personen gewezen op de mogelijkheid een eventueel risico mee te delen en zo nodig een asielaanvraag in te dienen.

- Indien een persoon opwerpt dat hij bij terugkeer een reëel risico op mishandeling of onmenselijke behandeling loopt, wordt betrokkene er op gewezen dat hij in dat geval een asielaanvraag moet indienen (om dit risico te laten beoordelen en desgevallend een status van bescherming te bekomen). Het feit dat er geen asielaanvraag wordt ingediend, wordt beschouwd als een indicatie dat er geen reëel risico is. De aangehaalde redenen werden dus niet “ten gronde” beoordeeld. Dit zou ook niet mogelijk geweest zijn op basis van de korte antwoorden weergegeven in de vragenlijst.

Het is hierbij de vraag of dit conform art. 3 EVRM kan worden beschouwd als een voldoende of behoorlijk onderzoek. Die vraag wordt beoordeeld in het licht van de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen en het Hof van Cassatie.

Wat blijkt uit de jurisprudentie?

Uit de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens blijkt het volgende:

- Uit art. 3 EVRM volgt gelet op het belang van dit artikel dat elke staat verplicht is om eventuele aanwijzingen van een reëel risico conform art. 3 EVRM effectief te onderzoeken. Hierbij dient de staat alle aspecten effectief te onderzoeken.
- Het is aan de betrokken persoon om zijn volledige medewerking te verlenen en in de mate van het mogelijke stukken en informatie over te maken aan de overheid die zijn situatie moet beoordelen.
- Er bestaat een gedeelde verantwoordelijkheid tussen de betrokken persoon en de overheid die zijn situatie moet beoordelen. Die samenwerkingsplicht geldt nog meer “lorsque des sources fiables font état de pratiques des autorités – ou tolérées par celles-ci – manifestement contraires aux principes de la convention européenne de sauvegarde des droits de l’homme et des libertés fondamentales».
- Uit op zijn minst één arrest blijkt dat het niet indienen van een asielaanvraag de staat niet « ontslaat » van een effectief onderzoek van een eventueel reëel risico. In een arrest stelt het Hof: « ... quoi qu’il en soit, [...] il appartenait aux autorités nationales, face à une situation de non-respect systématique des droits de l’homme telle que celle décrite ci-dessus, de s’enquérir du traitement auquel les requérants seraient exposés après leur refoulement ». Het Hof vervolgt : « le fait que les intéressés aient omis de demander expressément l’asile, eu égard aux circonstances de l’espèce, **ne dispensait pas l’Italie de respecter ses obligations au titre de l’article 3** ». Daarnaast heeft het Hof in een andere zaak beslist: “Or, eu égard au caractère absolu des articles 2 et 3 de la Convention, une renonciation à la protection qui en résulte pour l’individu concerné est peu concevable. Il s’ensuit que, indépendamment de l’attitude du requérant, les autorités nationales compétentes ont l’obligation d’évaluer d’office tous les

éléments portés à leur connaissance avant de se prononcer sur l'expulsion de l'intéressé vers l'Iran ».

Voor meer informatie over de jurisprudentie zie de nota in bijlage.

Er is niet zo veel jurisprudentie van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV), waarin de situatie beoordeeld wordt waarbij het niet indienen van een asielaanvraag beschouwd wordt als een indicatie van het feit dat er geen reëel risico conform art. 3 EVRM aanwezig is. Dit is waarschijnlijk te wijten aan het feit dat personen afkomstig uit een “problematisch” land in het algemeen wel een asielaanvraag indienen. Toch zijn er in dit verband recent enige arresten geveld (RvV nr. 189 793 van 17 juli 2017; RvV nr. 196 623 van 14 december 2017). Terwijl de DVZ in haar nota had gesteld dat verzoekende partij niet het nodige gedaan had om een asielaanvraag in te dienen waardoor zij haar grieven op basis van art. 3 EVRM niet aannemelijk had gemaakt, heeft de RvV dit argument verworpen en werd er besloten dat niet voldoende onderzoek werd gevoerd naar het actueel risico conform art. 3 EVRM. In een eerder arrest gewezen in verenigde kamers (RvV nr. 192 584 van 26 september 2017) had de RvV ook besloten tot vernietiging van een beslissing, omdat uit geen enkel element uit het dossier bleek dat art. 3 EVRM was onderzocht of dat betrokkene de mogelijkheid had gehad om eventuele elementen hiervoor aan te brengen. Maar in dit arrest ging het eventueel om een iets andere problematiek, omdat er in eerste instantie de terugname door Frankrijk of Italië werd beoogd, zonder dat het risico op verwijdering naar Soedan uitgesloten was.

Ook het Hof van Cassatie (Cass., nr. P.18.0035.F van 31 januari 2018) heeft in een recent arrest die beoordeling bevestigd: “Dans la mesure où il revient à soutenir que le demandeur ne sera tenu à un examen du risque invoqué par un étranger de subir des traitements contraires à l'article 3 de la Convention que lorsque celui-ci a introduit une demande d'asile, le moyen manque en droit.”

Besluiten

Zeker en vast voor landen van herkomst waarvoor uit algemene informatie (COI) blijkt dat de situatie met betrekking tot respect van mensenrechten of veiligheid (bv. ten gevolge van een gewapend conflict) bijzonder problematisch is, lijkt het moeilijk te verdedigen dat het niet indienen van een asielaanvraag, terwijl betrokkene elementen aanhaalt waarvoor er eventueel reden is tot toekenning van een status van bescherming, als een indicatie kan worden beschouwd dat er geen reëel risico conform art. 3 EVRM bestaat. De samenwerkingsplicht in hoofde van de overheid vereist in zo'n geval dat er effectiever “ten gronde” onderzocht wordt of de aangehaalde elementen “gelooftwaardig” zijn en van die aard zijn dat zij wijzen op een reëel risico conform art. 3 EVRM.

Dit onderzoek en de beoordeling van het risico moeten gebeuren vooraleer er overgegaan wordt tot identificatie door de autoriteiten van het land van herkomst.

Dit onderzoek moet niet noodzakelijk gebeuren conform de regels zoals die zijn vastgelegd voor het onderzoek van een verzoek om internationale bescherming (asielaanvraag), maar moet wel gebeuren

conform de regels van behoorlijk bestuur. En het resultaat van het onderzoek moet weergegeven worden in een gemotiveerde beslissing, die een mogelijkheid tot beroep impliceert.

Het CGVS is van mening dat er bij vaststelling van een reëel risico conform art. 3 EVRM de persoon niet naar zijn land van herkomst kan worden verwijderd, maar tevens dat er in dat geval niet noodzakelijk een verblijfsstatus moet worden toegekend. Dit geldt zeker en vast, wanneer de betrokkene persoon weigert een asielaanvraag in te dienen.

Het CGVS heeft zich hierbij beperkt tot een onderzoek van een beoordeling van art. 3 EVRM voor de situatie waarbij de betrokken persoon geen asielaanvraag indient en afkomstig is uit een land waarvoor er vastgesteld wordt dat de situatie op het vlak van respect voor mensenrechten en veiligheid bijzonder problematisch is. De problematiek voor die situatie is eventueel te onderscheiden van de situaties waarbij de betrokken persoon een asielaanvraag had ingediend en/of afkomstig is uit een land waar de situatie niet zo problematisch is.

8. Besluiten

Het CGVS heeft bij dit onderzoek kunnen rekenen op een zeer goede medewerking van zeer veel personen, organisaties en instanties. Dit geldt in het bijzonder voor Koert Debeuf en de Dienst Vreemdelingenzaken. Zij hebben maximaal transparantie geboden voor alle door het CGVS gestelde vragen.

Het asielrecht is er op gericht voor elke persoon op individuele wijze na te gaan of er voor hem of haar een nood aan bescherming bestaat. Dit geldt ook bij de beoordeling van art. 3 EVRM. Dat de Belgische overheid contacten heeft met de autoriteiten van het land van herkomst, is hierbij niet noodzakelijk relevant.

Dat de identificatie voor het afleveren van een laissez-passer gebeurt door een identificatiemissie, van wie sommige personen eventueel behoren tot de veiligheidsdiensten, is op zich niet noodzakelijk problematisch. Dit wil niet zeggen dat men niet uiterst voorzichtig dient om te springen bij de organisatie van een identificatiemissie of de identificatie door vertegenwoordigers van de autoriteiten van het land van herkomst:

- een identificatie door de autoriteiten van het land van herkomst kan slechts gebeuren, voor zover er eerst onderzocht werd of de betrokken persoon al dan niet een nood aan bescherming heeft (inclusief een nood conform art. 3 EVRM);
- het is aanbevolen om bij de identificatie een aantal voorzorgen te nemen, bv. door:
 - de betrokken personen vooraf op de hoogte te brengen van het feit dat er voor identificatie een gesprek zal plaatsvinden met vertegenwoordigers van hun land van herkomst;
 - de gesprekken te laten plaatsvinden in aanwezigheid van een persoon van de Belgische overheid en een persoon (tolk) die de taal van het gesprek verstaat.

Het CGVS heeft geen absolute zekerheid of duidelijkheid kunnen bekomen met betrekking tot de vraag of de in de nota van het Tahrir aangehaalde feiten effectief hebben plaatsgevonden. Maar voor de drie belangrijkste getuigenissen uit het rapport van het Tahrir Instituut werd er toch vastgesteld dat een aantal belangrijke stukken uit de getuigenis niet waarheidsgetrouw zijn, in die mate dat die vaststelling ernstige twijfel doet ontstaan bij de rest van de getuigenis. Om hieromtrent nog meer zekerheid te verkrijgen, is bijkomend onderzoek nodig.

Zeker en vast voor landen van herkomst waarvoor blijkt uit algemene informatie (COI) dat de situatie met betrekking tot respect van mensenrechten of veiligheid (bv. ten gevolge van een gewapend conflict) bijzonder problematisch is, lijkt het moeilijk te verdedigen dat het niet indienen van een asielaanvraag, terwijl betrokkene elementen aanhaalt waarvoor er eventueel reden is tot toekenning van een status van bescherming, als een indicatie kan worden beschouwd dat er geen reëel risico conform art. 3 EVRM. De samenwerkingsplicht in hoofde van de overheid vereist in zo'n geval dat er effectiever "ten gronde" onderzocht wordt dat de aangehaalde elementen "geloofwaardig" zijn en dat zij van die aard zijn dat zij wijzen op een reëel risico conform art. 3 EVRM. Dit onderzoek moet niet noodzakelijk gebeuren conform de regels zoals die zijn vastgelegd voor het onderzoek van een verzoek om internationale bescherming (asielaanvraag), maar moet wel gebeuren conform de regels van behoorlijk bestuur. En het resultaat van het onderzoek moet weergegeven worden in een gemotiveerde beslissing, die een mogelijkheid tot beroep impliceert.

Het CGVS is van mening dat er bij vaststelling van een reëel risico conform art. 3 EVRM de persoon niet naar zijn land van herkomst kan worden verwijderd, maar tevens dat er in dat geval niet noodzakelijk een verblijfsstatus moet worden toegekend. Dit geldt zeker en vast, wanneer de betrokkene persoon weigert een asielaanvraag in te dienen.

Het CGVS meent dat de verwijdering of de terugkeer van personen naar Soedan opnieuw georganiseerd kan worden, mits er voor elke persoon vooraf "ten gronde" is nagegaan of de betrokken persoon al dan niet een nood aan bescherming heeft (inclusief een nood conform art. 3 EVRM).

9. Bijlagen

Een overzicht van de bijlagen:

- Het verslag van Tahrir Instituut – de geactualiseerde versie met een aanvulling dd. 16 januari 2018
- Een nota van het CGVS met een samenvatting van het resultaat van een ad hoc query verspreid via EMN over het de terugkeer naar Soedan vanuit de EU+
- Een nota van het CGVS met een kort overzicht van de jurisprudentie van het Hof voor de Rechten van de Mens
- Een nota van het CGVS met algemene informatie over het risico bij terugkeer naar Soedan.

Dirk Van den Bulck

Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen